

Vooral in het oude gebied van de Jozefparochie, met name Cuijk Noord, kunnen we wel spreken van een multiculturele samenleving, alhoewel we dat samen leven nog wel eens wat duidelijker zouden willen ondergaan.

Het multiculturele in de wijk is niet pas ontstaan na de komst van onze allochtone medelanders, maar was al veel eerder aan de orde. Komen tegenwoordig de bewoners van oorsprong vanuit alle kanten van de wereld, vanaf het ontstaan van de wijk bestond de bevolking ook al uit mensen die overal vandaan kwamen, al was het dan wel uit Nederland. Friezen, Groningers, Limburgers, Saksen en velen uit het midden en westen van het land. De nieuwe en grotere industrieën in Cuijk en omgeving trokken vanaf het midden van de vorige eeuw van heinde en verre mensen aan om het arbeidspotentieel aan te vullen. Al deze toch wel verschillend gearde bewoners vormden een hechte gemeenschap, ieder met behoud van zijn of haar eigen identiteit. Dat was de kracht van de wijk.

Eén van die ‘vreemde’ mensen hebben we vandaag op de koffie.

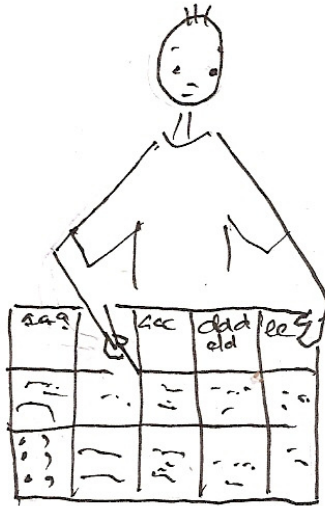
Janneke van Beelen is haar naam en velen in Cuijk kennen haar. Van vroeger, toen ze nog Sijthoff heette en van nu, onder haar meisjesnaam. In de Jozefkerk heeft ze altijd haar vaste plaatsje op de eerste rij in de zijbeuk.

Ze is 1948 geboren in Leiden, waar haar vader en moeder vijf kinderen kregen. Eén jongetje was al gestorven voor Janneke geboren werd. Toch heeft ze het verdriet over dat verlies altijd gevoeld in het gezin. Het jongetje heeft de toen nogal vaak voorkomende ziekte “de bof” gehad. De dokter paste vette watten toe in plaats van ijs met alle broeierige gevolgen van dien. Janneke’s vader was letterzetter, met een deftig woord: typograaf. Dat was in onze grotere steden, maar ook in Cuijk bij drukkerij van Lindert, een heel gangbaar beroep. Hij werkte bij de nu nog steeds bestaande uitgeverij Brill. Deze zeer oude drukkerij en uitgeverij bestaat al sinds 1683 in Leiden, oorspronkelijk aan het Rapenburg, en is nauw gelieerd aan de Leidse

Universiteit. Ze zijn onder andere specialist in Hebreeuwse en Arabische teksten, vooral wetenschappelijke.

Het letterzetten was een precisiewerk, waarbij taalvaardigheid een belangrijke eis was. Vader van Beelen studeerde thuis altijd op de talen waarin hij het zetwerk moest plaatsen. De loden letters werden uit de letterbak gepikt en achter elkaar aangeschoven tot een regel, van links naar rechts. In het Hebreeuws ging dat van rechts naar links. Dat was telkens even aanpassen en wennen. Vroeger stonden de mannen rij aan rij om samen een krant of boek persklaar te maken.

Het vak is nu totaal achterhaald. Eerst maakten zetmachines het al veel gemakkelijker, later heeft de computer het allemaal overgenomen.

Janneke's vader kwam uit Noordwijk en haar moeder uit Katwijk aan Zee. De familie was Nederlands Hervormd en nogal streng gelovig.

Na de lagere school ging Janneke naar de Nijverheidsschool, ook wel de huishoudschool genoemd. Wat spottend noemde men dit school-type soms 'spinazieacademie', maar honderdduizenden Neder-landse meisjes zijn er gevormd tot voortreffelijke huisvrouwen. En dat was vroeger heel vaak de eindbestemming voor meisjes!

Janneke zwom graag en lag in die tijd iedere ochtend al om zeven uur in het zwembad. Dat mocht, als ze maar zorgde op tijd op school te zijn. Ze was ook aangesloten bij de korfbalclub, maar daar moest ze stoppen omdat ze nooit mee kon doen aan de toernooien die meestal op zondag gehouden werden. Nee, ze mocht zelfs op zondag niet breien of borduren. Dat deed ze stiekem tóch, op haar kamer, waarbij ze de kat als 'waakhond' gebruikte.

Die spitste zijn oren en miauwde als iemand stilletjes de trap op sloop om te controleren wat Janneke aan het doen was. Tijdig genoeg om het breiwerk onder de dekens te verstoppert.

Toen ze 4 jaar oud was, heeft ze drie weken in coma gelegen. De artsen dachten aan een hersen-vliesontsteking, maar achteraf is het vermoedelijk een soort aanval geweest ten gevolge van suiker-ziekte. De familie heeft drie weken lang om beurten bij haar gewaakt in het ziekenhuis.

Misschien wel mede daarom deed ze het laatste jaar van haar middelbaar onderwijs het hoofdvak 'ziekenverzorging', een hoog ingeschat beroep. Eén dag in de week liep ze daarvoor stage in het Zeehospitium in Katwijk, een hospitaal voor langdurig zieke mensen. Ze werkte daarbij vooral graag op de kinderafdeling, hoe triest soms ook. Ze wilde zelfs graag op de tbc-afdeling werken, maar daar moest haar moeder voor tekenen en dat deed ze niet. Toen ging Janneke er maar stiekem werken, naast haar gewone taak.

Intussen begonnen de vriendjes te komen, zelfs zo druk dat ze wel eens twee afspraakjes op een avond maakte. Maar wél allemaal in het 'nette' voegt ze er volledigheidshalve, maar ook bijna overbodig, aan toe. Haar 10 jaar oudere zusje hield ook altijd wel een oogje in het zeil.

Janneke ging na haar schoolperiode de ziekenverzorging in, naar de langdurige zieken van het Zonnehuis in Doorn. Ze woonde er intern, en omdat ze nog geen 18 was mocht ze voorlopig nog niet aan de patiënten komen. Daarom werd een plaatsje in de patiënten-keuken haar lot.

Toen ze uiteindelijk wél aan het bed mocht, bleek dat ze eigenlijk niet goed tegen die langdurige patiënten kon, met al hun vaak ook verstandelijke beperkingen. Dat was haar allemaal te somber. Ze pakte haar koffer en liep weg, maar durfde eerst nog niet naar huis. Haar moeder was een lieve maar strenge vrouw. Haar broer moest dus eerst de boodschap brengen.

Janneke zou graag bij haar broer gaan werken op het natuurhistorisch museum Naturalis op het Rapenburg in Leiden, die daar boekbinder was.

Maar moeder nam haar vrijwel onmiddellijk mee op sollicitatie gesprek bij een sanatorium in Delft. Ze werd er later wel om uitgelachen, zo aan het handje van moeder. En ze was toch al zo klein van stuk. Maar ook dapper!

In Delft heeft ze drie jaar met veel plezier bij de langdurig zieken gewerkt, veel tbc-patiënten die meestal gewoon vrolijke mensen waren. Dat was andere koek! Ook daar was ze intern.

Tussen de bedrijven door leerde ze Ernest Sijthoff kennen en het werd wat. Ernest was administratief medewerker en kon de kost verdienen. Niets stond een huwelijk in de weg, alleen zou Ernest kort daarop helemaal in Cuijk gaan werken bij Homburg.

Op de dag van het huwelijk in 1969 kwam Ernst in Leiden vanuit de woning van de broer van Janneke die getrouwd was. Zo hoorde dat.

Janneke zou vanuit haar ouderlijk huis trouwen maar was op de trouwdag door een vergissing nog ingepland op haar werk. Na 11.00 uur kon ze pas naar Leiden om snel de bruidsjurk aan te schieten en met prachtige trouwauto's van daar om 14.00 uur naar stadhuis en kerk te gaan. Een hectische toestand!

Het werd voornamelijk een weekendhuwelijk, waarbij ze een paar maanden van hot naar haar trokken. Janneke moest in de weekenden dan ook nog vaak werken, dus het was allemaal maar zo la la !

Ernest woonde in Cuijk bij z'n oma in de Kuipersgaarde. Janneke kon erbij komen wonen, maar toen het eerste kindje zich aankondigde moesten ze vertrekken. Het werd oma te druk.

Gelukkig vonden ze onderdak in het oude boterfabriekje Isidorus in Linden. Klein maar knus. Daar werd de oudste dochter geboren, en na ruim een jaar zijn ze ook daar vertrokken vanwege ruimtegebrek.

Na eerst een tussenstation in het Patrijzenveld op de Padbroek is het kleine gezinnetje in 1972 naar de Zwaardvegerstede in Cuijk Noord verhuisd. Daar is zoon Emanuel geboren. Deze moest op dokters-voorschrift altijd verse koemelk drinken en Janneke haalde die bij de boeren in Katwijk, vooral bij de familie Crouwers, waarover ze prachtige verhalen kan vertellen; verhalen die door uw verslaggever natuurlijk duidelijk herkend worden.

Janneke werkte mee op de boerderij bij het monument in Katwijk en was niet vies van het boerenwerk. De stal uitmesten, hooien en kalfjes halen, dat werk was haar lust en haar leven.

Helaas is het huwelijk van Ernest en Janneke in 1985 op de klippen gelopen. Ernest werd ernstig ziek en is in 1994 gestorven.

Janneke en Ernest waren voordien lange tijd betrokken geweest bij de protestante kerk in Cuijk, beide als koster.

Zij vond na de scheiding eigenlijk meer rust en beleving in de katholieke kerk, waar ze regelmatig naar toe ging omdat dat zo lekker dichtbij was. Vooral ook omdat daar volgens haar meer aandacht besteed wordt aan het Nieuwe Testament. Ze is toen katholiek geworden en daar is ze nog steeds blij mee.

Zoon Emanuel ging naar de Schippersschool in Mook en Janneke werd lid van het schoolbestuur. Ze verwierf zich de titel “moeder van alle scholieren”, waar ze nog erg trots op is.

Deskundig legt ze uit wat het verschil is tussen ‘droge’ en ‘natte’ vaart. Dat heeft niks met het vaarwater te maken, maar met de aard van de te vervoeren goederen, zoals graan of olie.

Op een gegeven moment leerde ze een schipper kennen die haar vriend werd. Dan ging ze in de weekenden mee als ‘matroos’. Het doet Paul even denken aan het bekende matrozenliedje: *Daar was laatst een meisje loos, die wou gaan varen, die wou gaan varen. Daar was laatst een meisje loos, die wou gaan varen als lichtmatroos.*

Helaas is Janneke de laatste jaren ook ziek geworden, zodanig dat ze weinig vertrouwen meer heeft in haar toekomst. Ze vindt er niet zoveel meer aan in het leven, hoewel ze ogenschijnlijk nog steeds een vrolijke, goedlachse meid is.

Omdat ze altijd zo zelfstandig is geweest denkt ze van zichzelf dat ze zich er moeilijk bij zal kunnen neerleggen als ze afhankelijk zou worden omdat ze ouder wordt. Gelukkig vindt ze veel steun bij Pastor Kees Michielse en bij haar geloof.

In de kersttijd beleeft Janneke haar glorie-dagen, als ze meewerkt met de kerststalgroep van de Jozef parochie. De voorvergaderingen, het opbouwen, het sorteren en ophangen van de honderden ballen in de kerstboom, en vooral het ontvangen van de bezoekers tijdens de kerstdagen.

Haar ogen beginnen te glinsteren, terwijl ze verzucht: “Maar het is wel een heel karwei, hoor!”

Gelukkig is ze thuis niet helemaal alleen. Een nog jonge tackel en twee poezen vormen haar dagelijkse gezelschap. Ze is er stapeldol op, alhoewel het hondje een ‘ondeugd’ is.

Dit verhaal is zomaar eens een verhaal over een vrouw die wel opvalt, maar eigenlijk zeer bescheiden is. Het heeft haar niet altijd meegezeten in het leven, maar dat zie je aan de buitenkant niet. Gelukkig heeft ze een vrolijk karakter, zodanig zelfs dat je er wel eens een beetje moe van kunt worden. Maar er valt prima mee te leven.

Paul is blij dat hij haar heeft uitgenodigd voor dit gesprek. Hij moest daarbij de teugel wel strak houden, anders was er nooit een eind aan gekomen. Want praatgraag is deze Janneke, en daarnaast een lieve en goede vrouw.

Janneke, kop op hè,

bedankt en het moge je nog vele jaren heel goed gaan!